

تأثیر بیمه محصولات کشاورزی و دام در توسعه اقتصادی

ترجمه: آیت کریمی

مقدمه

عنوان جهان سوم شاید یک عنوان تحقیرآمیز باشد ولی احساس من چیز دیگری است. جهان سوم یک واقعیت است که وجود دارد و در حال توسعه است بخشی از جهان امروز بوده و در آینده نیز وسعت آن بیشتر خواهد شد. علم هر چند پویا و دینامیک است، کمک می کند از طرف دیگر موجب متضرر شدن جهان سوم است و می توان گفت برای جهان سوم نتیجه معکوس دارد. در دنیائی که ما زندگی می کنیم رشد دانش و تکنولوژی برای کشورهای در حال توسعه موجود سرنوشتی غم انگیز برای انسان ها است. رشد تکنولوژی پیشرفت را به دنبال داشته اما به قیمت نابودی کشورهای در حال توسعه که بهره کمتری از این پیشرفت داشته اند تمام شده است تعداد بیشماری از مردم که هر روز به تعداد آنها افزوده می شود با مشکلات جدی روبرو هستند. مشکلات کشورهای جهان سوم متفاوت است و در هر کشور با کشور دیگر فرق می کند هیچ تشابهی بین گرفتاری آنها وجود ندارد بلکه مشکلات هر کشور مختص خود آن کشور است. مشکلات سری لانکا و مراکش در مصر و کاستاریکا و یا کشورهای قاره آسیا نیست در این کشورها مشکلات دیگری وجود دارد.

در اجلاس ناظران کشورهای در حال توسعه (TWIC) در پکن خاطر نشان شد که اغلب کشورهای جهان سوم تولیدات کشاورزی خود را به مصرف داخلی اختصاص می دهند. محدودیت این کشورها در افزایش تولید ناخالص داخلی به دلیل نداشتن برنامه ساختار اقتصادی و اجتماعی

است. برای هر گونه برنامه ریزی و بررسی جنبه های مختلف تولیدات کشاورزی باید موارد مختلفی از نقطه نظر سرمایه گذاری، بیمه و اجتماعی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. به عنوان یک بیمه گر باید بگوییم که بیمه گر فقط ریسک را از نقطه نظر قابلیت بیمه شدن و از نظر فنی ارزیابی می کند و طرح جامع پوشش مورد نیاز بیمه گذار را ارائه می دهد. این عمل در بسیاری از موارد شاید کارآئی نداشته باشد زیرا عوامل متعددی ممکن است در تصمیم بیمه گر تأثیر بگذارد. داشتن رابطه درازمدت بین بیمه گر و بیمه گذار تنها به عنوان یک مزیت برای طرفین قرارداد و اجتماع محسوب نمی شود بلکه این مزیت برای کل جامعه نیز وجود دارد. بنابراین بیمه محصولات کشاورزی به دلیل وضعیت خاص اقتصادی کشاورزان باید تحت یک برنامه از قبل طرح ریزی شده انجام گیرد. نکات دیگری نیز وجود دارد که لازم است در اینجا بدانها اشاره شود.

جهان در حال تغییر و تحول است پیشرفت تکنولوژی نه تنها از نظر مسافت اقصی نقاط جهان را به هم نزدیک کرده بلکه از نظر احساس انسانی نیز، مؤثر است. حمل و نقل و سایر وسائل ارتباط جمعی جوامع مختلف جهانی را به هم پیوند داده است. اگرچه داشتن اعتقادات دینی و انسانی ایجاد احساس همدردی و نوع پرستی می کند ولی متأسفانه آنها که قوی ترند دنبال حداکثرها می گردند و مایلند از زندگی و رفاه اجتماعی تنها خود بهره بگیرند و حاضر نیستند که کشورهای جهان سوم را در این امکانات شرکت دهند.

کشورهای در حال توسعه از پیوند و همبستگی جهانی روز به روز فاصله می گیرند، گرسنگی در برخی از کشورهای جهان سوم بیداد می کند. آنها مجبورند فقط به امکانات محدود خود بسنده نمایند خود کفائی این کشورها نیازمند امکانات و برنامه ریزی دقیق اقتصادی بالاخص کشاورزی است. برای رشد اقتصادی این کشورها در درجه اول باید بر گرسنگی فائق آیند. امید آنها به نجات اقتصاد کشورشان نه تنها از طریق صنعتی شدن قطع شده بلکه این حرکت باعث نابودی اقتصاد متکی به کشاورزی آنها شده است تا حدی که این کشورها به دلیل کمبود تولید داخلی اقدام به وارد کردن مواد غذایی کرده اند در حالی که قبلاً حداقل خود کفا بودند.

خوشبختانه اکنون اهمیت این مسئله بر همگان روشن شده است که تولیدات کشاورزی و دام محصولات استراتژیکی هستند. درجه اهمیت آنها در مقایسه با سایر بخش های اقتصادی از همه بالاتر است. برای رفاه مردم باید بالاترین امکانات بدون اینکه انحصاری در کار باشد در اختیار این بخش قرار گیرد این کار عملی نیست مگر با یک برنامه ریزی دقیق عملی و کمک و همکاری مستقیم و غیرمستقیم بیمه کشاورزی و دام. برای رسیدن به خود کفائی در بخش کشاورزی و رهایی از وابستگی به خارج و همکاری کشورهای دیگری که دارای مشکلات مشابه هستند لازم است. باید از طریق مبادله تجربه و امکانات در رفع مشکلات یکدیگر بکوشند بیمه نقش بسیار با اهمیتی در اقتصاد کشورها ایفا می کند. بدون داشتن یک بازار قوی و با ثبات بیمه ای، تضمین سرمایه گذاری ها و حفظ ثروت و دارائی های کشور به مخاطره افتاده، ثبات اجتماعی آنها نیز به هم می خورد. ولی بیمه در کشورهای در حال توسعه با مشکلات بسیار جدی روبرو است. شهروندان این کشورها کمتر باور بیمه ای دارند و بیمه تنها به ریسک های بزرگ صنعتی ارزشبر و متمرکز در منطقه خاص جغرافیایی محدود می گردد که برای تهیه پوشش اتکائی آنها مقدار زیادی ارزش خارجی لازم است. بیمه از طرفی هم

تحت تأثیر مسائل سیاسی و بازارهای بین المللی است. تمام این مشکلات دست به دست هم داده، موجب می شود که صنعت بیمه کشورهای جهان سوم نتوانند همانند صنعت بیمه کشورهای صنعتی و توسعه یافته، خدمات لازم را با کیفیت بهتر به شهروندان خود ارائه نمایند. درسی که از این مشکلات می توان آموخت اینست که اگر بیمه گران کشورهای در حال توسعه خود را منزوی کرده و کنار بکشند از تحولات و توسعه بازارهای جهانی و تکنیک های نوین عقب می مانند و اگر پا به پای بیمه گران کشورهای توسعه یافته با امکانات عظیم مالی حرکت نمایند دچار مشکلات ارزی خواهند شد. پس باید محتاطانه و حساب شده حرکت نمایند. یک بیمه گر اتکائی خوب برای کشورهای جهان سومی آن بیمه گری است که در کنار ارائه پوشش اتکائی مشتریان خود از نظر انتقال تکنولوژی و همکاری در جهت بهبود صنعت بیمه آن کشور و تربیت کادر متخصص و ماهر نیز مساعدت های لازم را بنماید. برای بهبود بازار بیمه کشورهای جهان سوم از نظر آموزش باید تلاش بیشتری شود.

بیمه محصولات کشاورزی به دفعات در کنگره بیمه کشورهای در حال توسعه در کنگره مانیل، بوئنوس آیرس، نایروبی، کازابلانکا و پکن بخصوص در کنگره سال ۱۹۸۴ کازابلانکا به طور مفصل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. به همین مناسبت از اهمیتی که به این موضوع داده شده بخصوص شرکت MAPFRE که رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل این شرکت آقای Ignacio de Larra Mendi مقدمه بسیار ارزشمندی را در این زمینه در اختیار ما قرار دادند اظهار تشکر می کنم.

کلیات

بیمه کشاورزی بدین دلیل به عنوان بحث مهم در دستور قرار گرفته که برای صنعت بیمه کشورهای جهان سوم که رشد اقتصاد آنها در گرو توسعه فعالیت آنها در رشته کشاورزی و دام است دارای اهمیت ویژه ای است.

منابع جدید سرمایه خصوصی خارجی چه از طریق سرمایه گذاری و چه از طریق وام بسیار محدود شده است. وضعیت وخیم اقتصاد فعلی کشورهای جهان سوم به مطالعه و بررسی فوری نیاز دارد تا بتوان با یک سری سیاست ها و برنامه ریزی های حساب شده اقتصاد توان آنها را در رشته هایی که امکان پذیر است بخصوص در رشته کشاورزی و دام باسازی کرد و سطح رشد و توسعه و اشتغال آنها را بهبود بخشید.

اقتصاد کشورهای جهان سوم باید براساس نیازهای جدید آنها با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر جهان و تغییرات اجتماعی پایه ریزی شود. در راستای چنین اهدافی است که کشاورزی و دام به عنوان تولیدات کلیدی و استراتژیکی می تواند وظیفه مهمی را ایفا نماید و بیمه محصولات کشاورزی و دام به عنوان یک حرکت ارزشمند و مفید نقش حمایتی مهمی را در این جهت ایفا نماید.

توسعه کشاورزی/دام و موقعیت اجتماعی

طبق آمار سازمان ملل متحد کره خاکی ما پنج میلیارد نفر جمعیت دارد. تغذیه چنین جمعیتی از نظر کمی و کیفی نیاز به تلاش گسترده همه ما دارد. حدود دو قرن پیش مردم انگلیسی به نام مالتوس چنین پیش بینی می کند که افزایش جمعیت با نرخ تصاعد هندسی صورت می گیرد در حالی که امکانات تأمین مواد غذایی با تصاعد عددی افزایش می یابد البته آقای مالتوس عواملی را در این فرضیه نادیده گرفته است ولی به هر حال نظریه ای است که ارزش تفکر و بررسی را دارد. در دهه های اخیر تغییرات مهمی از نقطه نظر جمعیت روستائی و شهری پدید آمده به طوری که ترکیب جمعیت و نیروی کار که از نظر اقتصادی قدرت تولید کشور محسوب می شود تغییر یافته است در برخی از کشورها به دلیل صنعتی شدن نیروی کار تولیدی و سرمایه از روستاها به شهرها انتقال یافته و تولیدات کشاورزی توسط

ساختار اقتصاد کشورهای در حال توسعه در آمریکای لاتین و سایر قاره های دنیا شدیداً به اقتصاد کشاورزی و دام وابسته است به دلیل اینکه این بخش ضمن تأمین مواد غذایی مورد نیاز داخلی با ایجاد اشتغال می تواند ارز خارجی مورد نیاز را نیز تأمین نماید و به مفهوم وسیع کلمه موتور اقتصاد این کشورها بوده و ایجاد کننده ثبات اجتماعی برای آنهاست. بین کلیه بخش های اقتصادی، بخش کشاورزی بیشتر از سایر بخش ها ریسک پذیر بوده و تابع عدم اطمینان و احتمال است. به همین منظور مؤسسات بیمه ای مطالعات زیادی را در این بخش انجام داده اند و هنوز هم تحقیقات در این زمینه ادامه دارد. بیمه که در دریا متولد شده و در شهرها ادامه حیات می دهد باید توجه ویژه ای به رشته بیمه کشاورزی و دام نماید. در بین کشورهای جهان سوم هستند کشورهای که درآمد سرانه واقعی آنها با توجه به شرایط حاکم در بازار در حال کاهش است. بدهی خارجی این کشورها موجب شده است که قسمت اعظم ارز حاصل از صادرات آنها به پرداخت اصل و بهره وام های خارجی اختصاص یابد. نسبت بیکاری در این کشورها در حال افزایش بوده گرسنگی و مشکلات اجتماعی آنها را تهدید می نماید.

مشکلات اقتصادی در اکثر کشورهای جهان سوم از جمله آمریکای جنوبی، تحت تأثیر رشته عواملی است که از خارج به آنان تحمیل می شود. یکی از این عوامل انتقال منابع آنها به خارج از کشور است. براساس مطالعه ای که اتحادیه مؤسسات مالی توسعه^۱ انجام داده تنها در سال ۱۹۸۶ از آمریکای لاتین به طور خالص ۲۳ میلیارد دلار بابت بدهی ها به خارج منتقل شده که این رقم نمایانگر تقریباً ۱۵ درصد از کل صادرات آمریکای لاتین است. عامل دیگر کم کردن حمایت مالی کشورهای صنعتی است که موجب از بین رفتن بازرگانی خارجی این کشورها می شود. دسترسی کشورهای در حال توسعه به

به عنوان کلیدی بودن بخش کشاورزی و نقش استراتژیکی آن در اقتصاد کشور و حفظ ثبات اجتماعی متمرکز شود برای این کشورها تجدید فعالیت بخش کشاورزی با شیوه‌های نوین و اطمینان از تولیدات کافی برای مصرف داخلی در جهت نیل به هدف خود کفایتی و استقلال اقتصادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

مشارکت بیمه محصولات کشاورزی و دام در توسعه اقتصادی تعریف

در سطح جهانی مفهومی گسترده‌تر از «توسعه اقتصادی»^۴ وجود ندارد.

تعریف توسعه اقتصادی شاید قدری مشکل باشد ولی برای مشخص کردن و نحوه مشارکت بیمه محصولات کشاورزی و دام در توسعه اقتصادی و اجتماعی ناگزیر از تعریف آن هستیم آقای هاگن^۵ اقتصاددان و جامعه‌شناس آمریکای جنوبی توسعه اقتصادی را افزایش در توان تولیدی می‌داند آقای کاسترو^۶ از برزیل در مورد توسعه اقتصادی چنین عقیده دارد که توسعه اقتصادی باید در ارتباط با منحنی توان تولیدی و افزایش رشد جمعیت اندازه‌گیری شود. آقای گانر^۷ سوئدی که در تجزیه و تحلیل مراحل رشد و توسعه کشورهای در حال توسعه تجربه دارد چنین اظهار می‌دارد که توسعه اقتصادی عبارتست از جهش تمام سیستم‌های اجتماعی. نظریه‌های فوق‌الذکر در تعریف توسعه اقتصادی کمک مؤثری است برای بررسی و تجزیه و تحلیل نحوه و میزان مشارکت بیمه در توسعه کشاورزی و دام. زیرا محصولات کشاورزی و دام موقعیت کلیدی و استراتژیکی در اقتصاد کشورهای در حال توسعه دارد ویژگی‌های اقتصادی این کشورها عبارتند از:

- الف - افزایش کند درآمد حقیقی سرانه یا عدم تغییر و افزایش.
- ب - نوسان درآمد در بخش کشاورزی بین

روستائیان را با بحران مواجه ساخته است. در برخی دیگر از کشورها بیکاری و اختلاف سطح درآمد بین روستا و شهر و دارا بودن امکانات شهری موجب مهاجرت روستائیان به شهرها شده که نتیجه آن تخریب روستا و اقتصاد کشاورزی بوده است. لازم است یادآوری شود که در سال ۱۹۵۰ حدود ۵۴ درصد نیروی کار فعال آمریکای لاتین به کشاورزی اشتغال داشت در حالی که این نسبت در سال ۱۹۸۰ به ۳۵ درصد کاهش یافت. این بحران موجب شده است که کشورهای جهان سوم در برنامه‌های توسعه اقتصادی خود به منظور کسب استقلال اقتصادی و ثبات اجتماعی به امر کشاورزی و دامداری توجه اساسی نمایند. در راه نیل به این هدف اقدامات اساسی در جهت مدرنیزه کردن و صنعتی کردن بخش کشاورزی، انتقال تکنولوژی و همچنین بسط و گسترش همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و بالاخره کشاورزی برنامه‌ریزی شده‌ای را شروع نموده‌اند و سیاست و استراتژی جدید بر مبنای تغییر و تحولات در بخش‌های دیگر اقتصادی از جمله بانکداری، صنعت و سایر بخش‌های تولیدی اتخاذ شده است. در هر بحرانی که بوجود می‌آید همیشه یک فرصت و موقعیت وجود دارد با هر شخص و هر سازمانی اگر در این زمینه صحبت شود خواهد گفت که مجهز به ابزار حل مشکلاتی شده که ممکن است حال یا آینده برایش پیش‌آید. اگر شخصی در یک اقتصاد بحرانی زندگی می‌کند باید راه‌های پیشرفت و جلوگیری از جستجو نماید. برای مثال در چهارمین کنفرانس بین‌المللی وزیران کشاورزی که توسط مؤسسه همکاری‌های بین‌المللی برای کشاورزی^۸ و سازمان ایالت‌های آمریکا^۹ در سپتامبر سال ۱۹۸۷ در اوتاوا کانادا تشکیل شد تأکید و تأکید گردید که کلیه اقدامات و تلاش‌ها باید در جهت پیدا کردن راه‌هایی برای مدرنیزه کردن و صنعتی کردن کشاورزی و دامداری در کشورهای آمریکای لاتین و سایر کشورهای در حال توسعه

۲۰ تا ۴۰ درصد.

ج - توزیع درآمد دو قطبی و غیر عادلانه.

د - از نظر توزیع نیروی کار فعالیت ۳۰ درصد یا بیشتر در این بخش.

ه - پائین بودن ضریب تولید نسبت به سرمایه.

و - صادرات آنها عمدتاً مواد اولیه خام و واردات آنها مصنوعات صنعتی است که نتیجه آن

کسری پرداخت در تراز بازرگانی خارجی است.

ز - نسبت بسیار بالای رشد جمعیت.

تولیدات مواد غذایی

از مطالب فوق الذکر می توان نتیجه گرفت که تا چه اندازه نقش تولیدات کشاورزی و دام در اقتصاد کشورهای در حال توسعه مهم است. زیرا برای بخش عظیمی از جمعیت امکان اشتغال فراهم کرده، برای صنعت مواد اولیه ایجاد می کند و از صدور مازاد بر مصرف داخلی ارز مورد نیاز برای جبران کسری تراز بازرگانی خارجی تأمین می شود. و از همه مهمتر اینکه نیاز مصرف داخلی به مواد غذایی را که به طور روزافزون در حال افزایش است را برطرف می کند. در کشورهایی که درآمد سرانه آنها پائین بوده و قسمت اعظم درآمد آنها صرف خرید مواد غذایی می گردد افزایش سطح قیمت ها موجب کاهش قدرت خرید مردم شده و امکان پس انداز را که ممکن است در امر تولید سرمایه گذاری شود دچار مشکل می کند. در آمریکای جنوبی ۷۰ درصد درآمد مردم بدون استثناء صرف خرید مواد غذایی می شود بنابراین درآمد کمی برای خرید محصولات صنعتی باقی می ماند. با افزایش تولید امکان صدور مازاد بر مصرف داخلی فراهم می شود که از این راه می توان نیاز داخلی به وسایل و تجهیزات صنعتی را برطرف نمود. تا همین اواخر در اغلب کشورهای در حال توسعه نظر بر این بود که برای افزایش محصولات کشاورزی باید مناطق و زمین های جدیدی برای

زراعت بکار گرفته شوند در حالی که اخیراً افزایش بهره دهی در واحد کشت مورد توجه قرار گرفته است. هدف اصلی و مهم در افزایش تولیدات کشاورزی اینست که میزان تولید در واحد کشت افزایش یابد این امر مستلزم بکارگیری تکنیک های پیشرفته و فنی کشاورزی، کود، بذرهای اصلاح شده و مواد شیمیائی مورد نیاز کشاورزی است و در کنار همه این اقدامات استفاده از تسهیلات بیمه ای به عنوان ابزاری برای کمک و تشویق سرمایه گذاری در بخش کشاورزی باید مورد توجه قرار گیرد.

استفاده از روش های نوین تولید

مدرنیزه کردن بخش کشاورزی نیاز به منابع مالی کافی را به دنبال دارد که متعاقب آن نیاز به پوشش بیمه ای برای کشاورزان و دام داران و گسترش و تشویق تولید کنندگان روستائی در این امر احساس می شود. در کشورهای در حال توسعه اکثر کشاورزان فاقد درآمد کافی هستند و سطح درآمد آنها تا حد گذران زندگی معمولی است، در نتیجه علاقه چندانی به استفاده از تکنولوژی و روش های جدید تولید که مستلزم سرمایه گذاری جدید است ندارند نگرانی آنها هزینه و بدهکاری است که قدرت بازپرداخت آنها ندارند. با بیمه می توان ترس و نگرانی آنها را برطرف کرد و کشاورز و دامدار تولید کننده را در موقعیت بهتری قرار داد تا با اطمینان خاطر با ریسک کشاورزی درگیر شده و بیمه گر را به عنوان حامی و پشتیبان بشناسد و مطمئن باشد که در صورت حدوث خسارت نیز قادر خواهد بود بدهی هایش را پرداخته و در دوره بعدی کشت فعالیت خود را دنبال نماید. در این صورت ترغیب خواهد شد از روش و تکنیک های جدید برای تولید استفاده نماید.

مشکل مهم دیگری که باید در اینجا خاطر نشان شود ضعف بنیه مالی مؤسسات اعتباری کشاورزی است که در مواقع وقوع فاجعه های

هم از نقطه نظر توسعه اقتصادی کشور و هم از نظر جنبه های انسانی یکی از اهداف عمده دولت های امروزی است. رشد اقتصادی اثر مستقیم روی تأمین اجتماعی دارد و رشد اقتصادی از طریق تأمین اجتماعی مجدداً توزیع می شود و در حقیقت شاید تنها از این طریق است که درآمد بین کسانی که آنرا تولید کرده اند مجدداً توزیع می شود. بنابراین می توان گفت که اساس تأمین اجتماعی توسعه فعالیت های اقتصادی است. چند سال پیش کشور آلمان یکصدمین سالگرد تأسیس تأمین اجتماعی را که اساس آن توسط بیسمارک پایه گذاری شده بود جشن گرفت. در آمریکای جنوبی تأمین اجتماعی پیشرفت زیادی کرده است علیرغم این پیشرفت کارشناسی در بین کلیه شرکت های بیمه فعال در منطقه از جمله سه شرکت بیمه عمر تنها یک شرکت بیمه عمر برای کشاورزان وجود دارد و به آن معناست که تأمین اجتماعی تنها اختصاص به شهرنشینان دارد و برای کشاورزان هنوز در ابتدای راه می باشد. تأمین و رفاه اجتماعی باید به مناطق روستائی و کشاورزان بسط و گسترش پیدا کند.

۲۵ سال تجربه بیمه محصولات کشاورزی و دام در مکزیک

به عنوان مثال تجربه مکزیک را در پیش رو داریم دولت فدرال جمهوری مکزیک ۲۵ سال قبل مؤسسه ملی بیمه محصولات کشاورزی و دام^۱ را تأسیس نمود. هدف از تأسیس این سازمان حمایت از بخش کشاورزی و توسعه و افزایش توان تولیدی روستائیان همگام با تحولات و پیشرفت های شهری بوده است. فعالیت های بیمه ای این سازمان در ارتباط نزدیک با برنامه های تولیدی بخش کشاورزی و دام می باشد در حال حاضر این مؤسسه خدمات بیمه ای خود را در شش رشته مختلف به شرح زیر عرضه می دارد:

- کشاورزی
- دامداری

طبیعی مثل سیل و زلزله، تگرگ که کشاورزان دیگر قدرت بازپرداخت بدهی های خود را ندارند با مشکلات جدی و کاهش توان مالی برای کمک به کشاورزان مواجه می شوند. در چنین مواقعی بیمه یک ابزار عالی برای جبران زیان و خسارات است تا سطح اقتصادی کشاورزان حفظ شود. از طرفی بیمه گران که برای کاهش خطرات و خسارت نیازمند تحقیق و بررسی هستند می توانند نتیجه تحقیقات و بررسی های خود را در اختیار کشاورزان قرار دهند. علاوه بر این بیمه گران قادر هستند آمار و اطلاعات مورد نیاز مراجع کشاورزی و دامی کشور را در زمینه تولید محصولات مختلف کشاورزی تهیه نماید.

اینگونه همکاری بیمه گران می تواند در تهیه برنامه های توسعه و افزایش بهره وری و بکارگیری روش های تولیدی که منجر به افزایش تولید می شود مؤثر باشد نوعی از مشارکت بیمه در توسعه اقتصادی اجتماعی جوامع روستائی بشمار می آید.

توزیع مجدد درآمد

بیمه محصولات کشاورزی و دامی امکان انتقال اقتصادی از دو طریق را مهیا می سازد اول از طریق پرداخت حق بیمه یعنی پرداخت پول از طرف کسانی که دچار خسارت نشده اند به کسانی که متحمل خسارت و زیان گردیده اند و به بیان دیگر انتقال خسارت کشاورزان فقیر بر روی دوش کشاورزان ثروتمند در اینجا بیمه گر به عنوان اداره کننده چنین صندوق تعاونی مطرح می شود. دوم از طریق مشارکت دولت به نفع کشاورزان از طریق پرداخت سوبسید که در حقیقت یک انتقال داخلی در اقتصاد ملی به طور همه جانبه در توزیع مجدد درآمدها در جهت حمایت کشاورزان و دامداران است.

تأمین اجتماعی

لازم است یادآوری شود که تأمین اجتماعی

- مرغداری
- ماهیگیری
- فعالیت‌هایی که در رابطه با کشاورزی و دام می‌باشند.
- بیمه عمر کشاورزان

هدف اصلی از بیمه کشاورزی جبران خسارت کشاورز در رابطه با سرمایه‌گذاری حقیقی (مستقیم و غیرمستقیم) در امر کشاورزی است. زمانی که سرمایه‌گذاری کشاورز در اثر آفات سماوی و غیر آن کلاً یا بعضاً نابود شود این سازمان خسارت وارد به او را جبران می‌نماید.

بیمه کشاورزی بیش از ۸۰ نوع محصول را شامل می‌شود که عمدتاً تأکید روی حمایت از محصولات غذایی است که ۹۰ درصد مناطق بیمه شده را در بر می‌گیرد. سایر محصولات از جمله سبزیجات و میوه در ده درصد مناطق باقیمانده کشت می‌شوند. مناطق بیمه شده به طور متوسط سالیانه بر ۷/۲ میلیون هکتار بالغ می‌شود.

هدف از بیمه دام که افزون بر ۱/۷ میلیون رأس دام را شامل می‌شود حمایت اقتصادی از دامدار ناشی از مرگ و میر دام، بیماری، مراقبت‌های پزشکی، تأمین دارو و سایر خدمات مشابه می‌باشد. بیمه مرغداری که ۲/۴ میلیون مرغ را زیر پوشش دارد و بیمه ماهیگیری که در مراحل تجربه است بیش از ۱۵۰/۰۰۰ ماهی از انواع مختلف را تحت پوشش بیمه‌ای دارد.

در فعالیت‌هایی که در رابطه با کشاورزی و دام هستند بیمه خسارت وارده به اصطبل‌ها، سیلواها، انبارهای کشاورزی، ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی بذر و گندم و کلاً صنایع کشاورزی را جبران می‌نماید. بیمه عمر کشاورزان از طرف دولت فدرال برای تأمین کشاورزان در مقابل حادثه فوت و از کارافتادگی برنامه‌ریزی شده و براساس حداقل دستمزد محاسبه و پرداخت می‌شود. در سال ۱۹۸۷ کشاورزان بیمه شده بالغ بر ۲/۲ میلیون نفر بودند. جمعیتی که از حمایت‌های بیمه‌ای به شرح فوق بهره‌مند

می‌شدند در سال مورد بحث ۵ میلیون نفر روستائی بوده‌اند. دولت فدرال مکزیکی برنامه توسعه مناطق روستائی را طرح‌ریزی کرده است هدف از چنین برنامه‌ریزی توسعه و رشد تولید مواد غذایی و استقلال اقتصادی در این امر و کاهش شکاف بین سطح زندگی شهری و روستائی است. در جهت نیل به اهداف این برنامه بیمه ارزشمندترین ابزار است. زیرا سرمایه‌گذاری در امر کشاورزی را تشویق کرده و کشاورزان را در مقابل خسارات ناشی از حوادث احتمالی که سرمایه‌گذاری آنها را تهدید می‌کند حمایت می‌نماید. کشاورزان در نتیجه نه تنها قدرت مالی خود را حفظ خواهند کرد و در مقابل مؤسسات اعتباری به تعهدات خود عمل خواهند نمود، بلکه منابع کافی برای سرمایه‌گذاری جدید را در اختیار خواهند داشت. از آنجائی که مکزیکی در مراحل اولیه توسعه است و کشاورزان این کشور قدرت پرداخت حق بیمه متناسب با ریسک را بخصوص در مناطقی که بیشتر در معرض حوادث هستند ندارند بنابراین دولت فدرال مکزیکی مجبور است که بخشی از حق بیمه (حداقل ۵۰ درصد) را به عنوان سوبسید به آنها پردازد. در غیر این صورت آنها قادر به بیمه محصولات خود نخواهند بود. اگر هم محصولات خود را بیمه ننمایند بانک توسعه که نرخ بهره آن کمتر از سایر بانکها است اعتبار در اختیار آنان قرار نمی‌دهد.

بیمه محصولات کشاورزی و دام در ساختار همکاری‌های بین‌المللی

بیمه محصولات کشاورزی و دام چیز جدیدی نیست و در برخی از کشورها سابقه طولانی دارد. در آلمان این بیمه بیش از یک قرن سابقه دارد و در تعدادی از کشورها سابقه چندین دهه را پشت سر گذاشته است. بیمه محصولات کشاورزی پس از سالها دچار تغییراتی شده است. هدف از تغییرات فراگیر کردن این بیمه است.

طور آزاد برای عملیات اتکائی بین‌المللی، الزام به ایجاد سیستم ذخایر حق بیمه و بالاخره حرفه‌ای کردن بیمه‌گران.

تلاش جمعی

تجربه تاریخی به ما نشان می‌دهد که هیچ ملتی نمی‌تواند به رشد واقعی در رشته صنعت نائل آید مگر اینکه اول از قدرت و استقلال بخش کشاورزی و دام خود مطمئن شود. تنها پس از رسیدن به خود کفائی از نظر مواد غذایی است که ثبات اجتماعی برقرار شده و شرایط بوجود آمده زمینه مناسبی برای توسعه و رشد سایر بخش‌های اقتصادی فراهم می‌شود. کشورهای جهان سوم یک اشتباه جدی را مرتکب می‌شوند اگر رشد و ظرفیت تولیدی محصولات کشاورزی و دام و امکانات بالقوه خود را در این رشته نادیده می‌گیرند.

عدم توجه به بخش کشاورزی و دام یعنی وابستگی به منابع غذایی خارجی، یعنی از دست دادن استقلال سیاسی و نابودی اقتصاد ملی و درگیر شدن با ریسک بسیار بالای سیاسی و اقتصادی. به مفهوم وسیع کلمه تأمین اجتماعی از نظر بیمه اقدامات زیادی باید انجام شود تا رفاه اجتماعی را از این طریق به توده مردم تسری داده شود و نیازهای اساسی آنها برطرف گردد. از این طریق است که زمینه مساعدی برای فعالیتهای بیمه‌ای فراهم خواهد شد تا بازار بالقوه تبدیل به بازار بالفعل گردد.

مشکل دیگر موضوع پیشگیری است. در حقیقت تعدادی از کشورهای جهان سوم هنوز از مواد خطرناکی که استفاده از آنها در کشورهای صنعتی توسعه یافته ممنوع می‌باشد در بخش کشاورزی استفاده می‌نمایند. مطالعه‌ای که سازمان ملل در این مورد انجام گرفته است نشان می‌دهد که تعدادی از ترکیبات شیمیایی خطرناک و سرطان‌زاست و تراکم آنها در مواد غذایی خطرناک بوده و اثر فوری روی سلامتی

روند جدید این بیمه شامل کلیه دارائی‌ها و فعالیت‌های قابل بیمه شدن کشاورزان و دامداران از جمله بیمه عمر خود آنها می‌باشد که به نام بیمه روستائیان معروف است. فائو مطالعاتی در امر بیمه کشاورزی و دام در کشورهای صنعتی و در حال توسعه انجام داده و منتشر کرده است.

فائو مسئولیت تشکیل چندین سمینار و کنفرانس بین‌المللی و منطقه‌ای در زمینه موضوع بیمه کشاورزی و دام را سازمان دهی کرده و به چندین کشور کمک‌های فنی در ارائه خدمات بیمه‌ای ارائه کرده است. علاوه بر این سازمان‌های مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی در جهت ارائه کمک‌های فنی و مطالعه در زمینه بیمه کشاورزی و دام علاقمندی از خود نشان داده‌اند. اضافه بر همه آنها توجه ویژه‌ای است که دو کنگره اخیر بیمه کشورهای جهان سوم به این امر مبذول داشته است. علیرغم علاقمندی و تلاشهایی که در امر بیمه کشاورزی و دام انجام پذیرفته ذکر مطلبی در اینجا ضروری است که در اولین سمینار بیمه اتکائی محصولات کشاورزی و دام که با شرکت بیمه‌گران مستقیم و اتکائی در آگوست سال ۱۹۸۷ در دومینیکن تشکیل شد شرکت بیمه اتکائی مونیخ سؤالی را مطرح کرد که چرا برای بازار بیمه اتکائی جهانی بیمه اتکائی کردن سکوهای حفاری نفتی با میلیاردها دلار مشکلی ایجاد نمی‌کند ولی بیمه اتکائی یک ریسک کشاورزی با ۲۰ میلیون دلار سرمایه بیمه شده مشکل جدی تلقی می‌شود؟

این مشکل جدی است و ما باید توجه اساسی به آن مبذول داریم.

در سمینار بیمه اتکائی محصولات کشاورزی و دام بیمه‌گران اتکائی بین‌المللی قدمهایی را که باید در آینده برای حمایت از بیمه محصولات کشاورزی و دام برداشته شود مورد بررسی قرار دادند. در قطعنامه پایانی اقداماتی مورد تأکید قرار گرفته از جمله ایجاد عملیات تکنیکی بیمه، ریسکهای قابل بیمه شدن، نیاز به انتقال ارز به

این شرکت نماید. آرزوی دیرینه ما در کشورهای در حال توسعه رسیدن به رشد اقتصادی متناسب همراه با حفظ آزادی و استقلال سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و هویت ملی است و در این راه نباید ذخایر و منابع خود را فدا نمائیم. در این روزها که اقتصاد جهان با بحران روبرو است مردم ما در کشورهای جهان سوم نباید خود را منزوی کرده و از تغییر و تحولات جهان که اثر منفی روی اقتصاد آنها دارد بی‌خبر باشند بلکه برعکس کشورهای جهان سوم بدون کمک و همکاری یکدیگر در سطح بین‌المللی و توسعه بخش کشاورزی و دام همراه با ارائه خدمات بیمه‌ای در این زمینه به اهداف خود نخواهند رسید.

پاورقی

- 1) Alide Association of Financial Institutions of Development
- 2) International Institute of Cooperation for Agriculture (IIC)
- 3) Organization of American States (OAS)
- 4) Economic Development
- 5) Hagen
- 6) J. de. Castro
- 7) M. Gunner
- 8) National Agricultural and Livestock Insurance Institution
- 9) FAO

انسان دارد. در صورتی که در تعداد بیشماری از کشورها هنوز از این تولیدات استفاده می‌شود. مضاف بر این هیچ اقدام کنترلی نیز وجود ندارد. بیمه به عنوان ارائه‌دهنده خدمات اجتماعی می‌تواند کمک مؤثری در حل این مشکل بنماید. کشورهای جهان سوم سراسر دنیا باید نهایت تلاش خود را مبذول دارند تا سطح آموزش و دانش یکدیگر را از طریق مبادله تجربه، انتقال تکنولوژی و اطلاعات، برگزاری سمینارها و کنگره‌های بین‌المللی افزایش داده و فعالیت‌های بیمه‌ای را به عنوان یک ابزار مؤثر در توسعه اقتصادی و ثبات اجتماعی باور داشته و اجرا نمایند. از طریق تلاش جمعی و بسط گسترش همکاری‌های بین‌المللی است که ملتهای ما از گوشه انزوا و نداشتن ارتباطات جهانی بیرون آمده قادر خواهند بود به تقویت بخش کشاورزی و دام بپردازند. ما باید همراه با دولتهایمان در جهت اصلاح ساختار اقتصادی و اجتماعی و رفع عدم تعادل موجود کوشا بوده و فرصت بهتر زیستن را برای ملتهایمان به ارمغان بیاوریم. با با هم بودن می‌توان شکاف موجود بین مدرن بودن و عقب ماندگی بین شهری و روستائی را جبران کرد. مطمئناً جاده وسیع است و ظرفیت تولیدی روستاها بالا است. با برنامه‌ریزی درست و دقیق باید زمینه پیشرفت و افزایش تولید را فراهم کرد. نتیجه آن افزایش رفاه ملتهای در حال توسعه است. اهداف ما به ما حکم می‌کند که بیمه‌گران اتکائی بازارهای جهانی را دعوت کنیم که در نیل به این اهداف ما را یاری دهند و تجربیات خود را در اختیار ما قرار داد و در انتقال تکنولوژی به ما کمک نمایند. این دعوت را می‌توان به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکائی قاره‌های آسیا، آفریقا و اروپا و در نهایت آمریکای لاتین گسترش داد. در آمریکای لاتین دست‌اندرکاران در فکر تأسیس شرکت بیمه اتکائی تخصصی در امر بیمه اتکائی محصولات کشاورزی و دام می‌باشند که این امر می‌تواند کمک مؤثری به دست‌اندرکاران تأسیس